

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน
สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขน เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพ มีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ มีความเป็นสากล มีความเหมาะสมกับประเทศไทย เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและระดับสากล ซึ่งการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะในการประกอบอาชีพของบุคลากรในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ โดยผ่านการฝึกอบรม และสร้างโอกาสในการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายจัดทำ พัฒนา และเผยแพร่มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพเป็นที่รับรู้ และยอมรับในทุกภาคส่วน เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานบุคลากรให้มีสมรรถนะ โดยผ่านการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการจ้างงาน และเป็นการกำหนดค่าตอบแทนที่ตรงกับความสามารถได้มากขึ้น และสอดคล้องกับการจ้างงานในปัจจุบัน

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

อาชีพนักแสดงโขนนาง ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
0121	รำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง
0122	รามาตรฐานโขนนาง
0123	ตีบทและใช้บทตามบทบาทกษัตริย์-เจรจาโขนนาง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนนาง ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ นักแสดงโขนนาง ระดับ 4 นี้ ต้องมีความสามารถในการอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง ปฏิบัติการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนางตามที่กำหนด และสามารถอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรามาตรฐานโขนนาง ปฏิบัติการรามาตรฐานตามที่กำหนด และสามารถอธิบายความหมายในการตีบทและใช้บทโขนนางเกี่ยวข้อง รวมถึงการปฏิบัติการใช้บทตามบทบาทกษัตริย์-เจรจาโขนนางตามที่กำหนด

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

- ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- 1. มีประสบการณ์ในการแสดงโขน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
 - 2. มีหลักฐาน ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ไทยขั้นพื้นฐาน (มีความรู้เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ตลอดจนมีทักษะปฏิบัติในการแสดง มีลีลาการใช้ท่าทำได้ตามหลักนาฏศิลป์ สามารถแสดงท่าทำได้ตรงตามจังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐานของการแสดงโขน)
 - 3. ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักแสดงโขนนาง ระดับ 4 ต้องมีประสบการณ์ตามหน่วยสมรรถนะและมีผลงานเชิงประจักษ์มาแสดง

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

นักแสดงสมทบโขนนาง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 0121 ำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง
- 0122 ำมาตรฐานโขนนาง
- 0123 ติบทและใช้บทตามบทบาทย์-เจรจาโขนนาง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อสืบทอดมรดก สงวนรักษาและต่อยอดศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่มาตรฐานสากล	01	แสดงโขนเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดต่อยอดสร้างสรรค์	012	แสดงโขนนาง

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
012	แสดงโขนนาง	0121	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง	01211	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนนาง
				01212	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนางตามที่กำหนด
		0122	รำมาตรฐานโขนนาง	01221	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำมาตรฐานโขนนาง
				01222	รำมาตรฐาน โขนนางตามที่กำหนด
		0123	ตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนนาง	01231	อธิบายความหมายในการตีบทและใช้บทโขนนางเกี่ยวข้อง
				01232	รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนนางตามที่กำหนด

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ0121
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง โดยสามารถอธิบายและปฏิบัติงานภายใต้การรำน้า เช่น การขยับเท้า ลักคอ ฉายเท้า รำน้า ยักตัว ย่องตัวและปฏิบัติการรำน้าพาทย์โขนนาง ตามที่กำหนด เช่น เชิด เสมอ เหาะ โคมเวียน กลองโยน กราวรำน้า ช้าเร็ว-ระบำ โอดชั้นเดียว โอดสองชั้น ตระนิมิต ชำนาญ ครอบงำ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01211 อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนนาง	1. อธิบายกระบวนทำนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนนาง 2. อธิบายความหมายของเพลงหน้าพาทย์และโอกาสในการนำไปใช้	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01212 รำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนางตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนทำรำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนนางที่กำหนด 2. ปฏิบัติทำรำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ โขนนางตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และทำนองเพลง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ปฏิบัติการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบได้ถูกต้องตามกระบวนท่าและตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลองและทำนองเพลงที่กำหนด
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
รู้นาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่ารำที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง ในการแสดงโขนซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และ ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนนาง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่องาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ท่ารำที่เกี่ยวกับซึ่งมีความสัมพันธ์กับเพลงหน้าพาทย์ ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 10 คำ เช่น รำราย ป้องหน้า ฉายมือ ฉายเท้า หมัดเข้า ตบเท้า ตบเท้า กระบะ ย้อนตัว ขยับเท้า ลักคอ ยกตัว เยื้องตัว
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนทำรำเพลงหน้าพาทย์ตามเพลงที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 เพลง เช่น รำหน้าพาทย์ เพลงเชิด เพลงเสมอ เพลงตระนิมิต เพลงขำฉา เพลงตระบองกัน เพลงโอดชั้นเดียว เพลงโอดสองชั้น เพลงกรวารา เพลงเหาะ เพลงโคมเวียน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติกรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

นาฏยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

หน้าพาทย์ หมายถึง เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบอากัปกริยา อารมณ์ หรือการแสดงอิทธิฤทธิ์ของตัวละครในการแสดงโขน ซึ่งผู้แสดงจะต้องรำตามจังหวะ หน้าทับ และทำนองเพลงที่กำหนดไว้

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการร่ำมาตรฐานโขนนาง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่องาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ท่วงท่าที่เกี่ยวกับซึ่งมีความสัมพันธ์กับการร่ำมาตรฐานที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น รำร่าย การเล่นเท้า เอื้องตัว กล่อมหน้า ลักคอ กล่อมไหล่ ขอยเท้า ขยันเท้า ป้อนหน้า โบกมือ วาดแขน สายแขน โย้ตัว ฯลฯ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนทำร่ำมาตรฐาน ได้ตามเพลงที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 1 เพลง เช่น รำแม่บทเล็ก ระบำสี่บท ระบำพราหมณ์ ระบำอุททอง

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการร่ำมาตรฐาน

ตลอดจนองค์ประกอบของการร่ำมาตรฐานที่แสดงลักษณะและรูปแบบของกระบวนทำร่ำตามแบบแผนทางนาฏศิลป์

นาฏยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติทำร่ำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนทำ ร่ำสำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

ร่ำมาตรฐาน หมายถึง รูปแบบของร่ำ หรือระบำที่ปรากฏอยู่ในการแสดงโขน ซึ่งมีกระบวนทำร่ำที่สืบทอดเป็นแบบแผน

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน)

ที่มีความสุภาพ โดยผู้เข้าร่วมประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ0123
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโจนนาง
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วย ความรู้และทักษะในการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจาโจนนาง โดยสามารถอธิบายความหมายของการตีความบท และปฏิบัติการรำใช้บท ตลอดจนองค์ประกอบของการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจาโจนนาง ตามที่กำหนด เช่น บทนางมณโฑ ตอนขับพิณเอก บทนางมณโฑ ตอนหุงน้ำทิพย์ บทนางวานริน ตอนเข้าห้องนางวานริน เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01231 อธิบายความหมายในการตีบทและใช้บท โขนนางเกี่ยวข้อง	1. อธิบายความหมายของบทประพันธ์ในการรำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนนาง 2. อธิบายความหมายของภาษาท่าที่เกี่ยวข้องในการรำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนนาง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01232 รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนนางตามที่กำหนด	1. รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โขนนาง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำหนด 2. รำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนนาง ที่กำหนด ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และท่วงทำนองของการพากย์-เจรจา	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

ปฏิบัติการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา ได้ตามที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

รูนาคศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าทางที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการแสดงโขน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนนาง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึง ขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องรู้ความหมายของการตีบทและใช้บท ความหมายของบทละครตามคำพากย์และเจรจาโขนนาง
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา ได้ตามที่กำหนด ได้แก่ รำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา เช่น บทเทวดานางฟ้า

ตอนนารายณ์ปราบนนทก และตอนพรหมมาศ เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา

ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติ การตีบทและใช้บท ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

ภาษาท่า หมายถึง ท่าทางที่ประดิษฐ์ขึ้นให้วิจิตรและสวยงาม เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด อิริยาบถ อาการ และอารมณ์ความรู้สึก

โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนท่า “นาฏยศัพท์” เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อการสื่อความหมายตามบทพากย์-เจรจา หรือบทขับร้อง หมายรวมถึงการรำทวนบท ประกอบเพลงดนตรีของนาฏกรรมการแสดง โดยสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) เพื่อแสดงแทนคำพูด เช่น ขอ รับ ปฏิเสธ สั่ง เรียก ฯลฯ
- 2) เพื่อแสดงอิริยาบถและกิริยาอาการ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ฯลฯ
- 3) เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกภายใน เช่น อิ่ม รัก โกรธ ดีใจ เศร้าโศก เสียใจ รื่นเริง ฯลฯ

การตีบทและใช้บท มักใช้ต่อเนื่องกันตามสถานการณ์ โดยในแต่ละคำมีความหมายคือ

ตีบท หมายถึง การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบการแสดงโขน เพื่อนำเสนอเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร

สู่ความมุ่งหมายหลักในการถ่ายทอดเนื้อหาวรรณกรรม และสื่อสารความหมายตามบทพากย์-เจรจา และบทร้อง

ใช้บท หมายถึง การแสดงภาษาท่าทางนาฏศิลป์ประกอบอากัปกริยาอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง ประกอบเพลงหน้าพาทย์ รวมถึงการรำทวนบทในเพลงร้องด้วย

การตีบทและใช้บท คือ การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบในการแสดงโขน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึก และการเลือกใช้ท่าที่เหมาะสมตามบทบาทฐานะ และลักษณะของตัวละคร

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้